

BİLDİRİ KİTABI

ULUSLARARASI GELENEKSEL VE YÖRESEL DEĞERLER SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL TRADITIONAL AND LOCAL VALUES SYMPOSIUM

Editor: **DOÇ. DR. MEHMET ALİ ERGÖLÜ**

26-28 OCTOBER 2018

26-28 EKİM 2018

PROCEEDINGS BOOK

KAPAK VE SAYFA TASARIMI

Selahattin DOĞAN

FOTOĞRAFİK DÜZENLEME

Selahattin DOĞAN

ETKİNLİK TÜRÜ

Uuslararası Bildiri Kitabı

SÖZLÜ BİLDİRİ SAYISI

91

ISBN

978-605-66000-4-3

İLETİŞİM

ugyodesempozyum@gmail.com

YAYIN TARİHİ

25 ARALIK 2018

BASKI

E-KİTAP

Sempozyum katılımcılarına Bildiri yazım kuralları gönderilmiştir fakat bazı katılımcılar belirtilen formata göre yazım kurallarını dikkate almadıkları görülmektedir. Bu bildirilerde talep edilenmiş olup eksik yada formata uygun olmayan bildirilerin tüm hukuki ve teknik sorumlulukları katılımcılara aittir.

Bu kitap, sahibinin izni olmaksızın, kataloğun tümünü ve ya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi ile çoğaltılması ve dağıtımını yapılamaz ve katalogta yer alan **metinler**, **eserler** ve **kaynaklar** sanatçılara aittir. Herhangi bir hukuki sorumluluktan katılımcılar sorumludur.

Bu Etkinlik **AFYONKARAHİSAR SANDIKLI BELEDİYESİ** ev sahipliğinde yapılmıştır.

5. ULUSLARARASI GELENEKSEL VE YÖRESEL DEĞERLER SEMPOZYUMU /
KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ
(26-28 Ekim 2018 Afyonkarahisar/Sandıklı)

SEMPOZYUM VE SANAT ETKİNLİKLERİ ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa Ünal (Akdeniz Üniversitesi Rektörü)
Prof. Dr. Mustafa SOLAK (Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörü)

SEMPOZYUM VE SANAT ETKİNLİKLERİ DÖNEM BAŞKANI

Mustafa Çöl
(Sandıklı Belediye Başkanı)

SEMPOZYUM VE SANAT ETKİNLİKLERİ BAŞKANI

Doç. Mehmet Ali EROĞLU
(Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Öğr. Üyesi)

ONUR KONUKLARI

Prof. Dr. Veysel EROĞLU (Orman ve Su İşleri Eski Bakanı)
Prof. Dr. Selçuk AKÇAY (Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Osman ERAVŞAR (Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı)

SEMPOZYUM VE SANAT ETKİNLİKLERİ GENEL KOORDİNATÖRLERİ

(Sempozyum- Sergi- Workshop -Panel)
Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. KAYA ÜÇER (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi FATİH USLU (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi KORAY GÜRPINAR (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. RAMAZAN ERDEM (Akdeniz Üniversitesi)
Mehmet TANIT (Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdür Vekili)

SEMPOZYUM VE SANAT ETKİNLİKLERİNİ DESTEKLEYEN FAKÜLTELER VE KURUMLAR

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi GSF Gel. Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Necmettin Erbakan Güzel Sanatlar Fakültesi Üniversitesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Neşet Ertaş GSF Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Gel. Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Akdeniz Üniversitesi Yörük Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü
Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanlığı
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sandıklı MYO Müdürlüğü
Sandıklı Esnaf Sanatkarlar Odası
Sandıklı Ticaret ve Sanayi Odası
Sandıklı Tanıtım Platformu
Sandıklı İlçesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği
Sandıklı Folklor ve Tarih Derneği
Sandıklı Thermal Park Resort Spa & Convention Center
May Thermal Resort Spa
Sandıklı Gürses Termal Otel
Sandıklı Belediye Başkanlığı
Antalya Sandıklı Kültür ve Dayanışma Derneği
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokul Müdürlüğü
Akdeniz Üniversitesi Serik MYO Müdürlüğü
Afyonkarahisar İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü

SERĞİ KÜRATÖRÜ

Doç. Mehmet Ali EROĞLU
(Akdeniz Üniversitesi)

ETKİNLİK ORGANİZASYON VE YÜRÜTME KOORDİNASYON

Mustafa ÇÖL (Sandıklı Belediye Başkanı)
Prof.Dr. Bayram TURGUT(Afyon Kocatepe Üniversitesi Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokul Müdürlüğü)
Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi Öğr. Üyesi)
Dr. Öğr. Üyesi Koray GÜRPINAR (Sandıklı MYO Müdürü)
İmdat Hasan KAŞDAŞ (Sandıklı Bel. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü)
Büşra YILMAZ (İletişim)
Selahattin DOĞAN (Grafik Tasarım)

DAVETLİ YABANCI ÜLKELER

1.*Moldova	5.*İran	9.*Polonya	13.*Bulgaristan	17.*Letonya
2.*Gürcistan	6.*Ukrayna	10.*Kazakistan	14.*Ürdün	18.*Macaristan
3.*Çin	7.*Rusya	11.*Azerbaycan	15.*Almanya	19.*Kıbrıs
4.*Kırgızistan	8.*İtalya	12.*Yunanistan	16.*Pakistan	

SEMPOZYUM YÜRÜTME KURULU

Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Öznur AYDIN (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Koray GÜRPINAR (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ALGAÇ (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ebru ATEŞOK (Kırıkkale Üniversitesi)
Öğr. Gör. Ebru Z. KESKİN (Kırıkkale Üniversitesi)
Öğr. Gör. Murat ULAŞ (İnönü Üniversitesi)
Öğr. Gör. Yunus YILAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Öğr. Gör. Mustafa YETER (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

SERĞİ VE WORKSHOP YÜRÜTME KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞKUN (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe Suzan TEKER (Akdeniz Üniversitesi)
Öğr. Gör. Züleyha ZOR (Akdeniz Üniversitesi)
Öğr. Gör. Fatma ÖZDEMİR (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Öğr. Gör. Ayşegül ARICAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Öğr. Gör. Nursel ÇİTİL (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Öğr. Gör. Emrah BOZKURT (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Arş. Gör. Ahsen GÜNBU LUT (Akdeniz Üniversitesi)
Arş. Gör. Atilla Yusuf TURGUT (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Arş. Gör. Elif Şeyma KILIÇ (Karatay Üniversitesi)
Betül YAĞIZ
Büşra YILMAZ
Selahattin DOĞAN
Kader ÜNLÜ

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. İhsan BULUT (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdullah SOYKAN (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Aysen SOYSALDI (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Fadıl SÖZEN (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Feriha AKPINARLI (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. İsa ELİRİ (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Oya SİPAHİOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Dr. Necati DEMİR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Canan DELİDUMAN (Karatay Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa TALAS (Ömer Halis Demir Üniversitesi)
Doç. Kaya ÜÇER (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Doç. Münevver ÜÇER (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi)

SERGI VE WORKSHOP DÜZENLEME VE DEĞERLENDİRME KURULU

Doç. Dr. Banu Hatice GÜRCÜM (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Hacer Nurgül BEGİÇ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Rengin OYMAN (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Fatma Nur BAŞARAN (Gazi Üniversitesi)
Doç. Yusuf KEŞ (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Serkan İLDEN (Kastamonu Üniversitesi)
Doç. Sedef ACAR (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Ruhi KONAK (Kastamonu Üniversitesi)
Doç. Ömer ZAIMOĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Zuhâl TÜRKTÂŞ (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Uğur ATAN (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Esmâ İGÜS (Mimar Sinan Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuz YURTTADUR (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Münevver Üçer (Mimar Sinan Üniversitesi)
Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Aydın ZOR (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali Fuat BAYSAL (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sibel HATTAP (Mimar Sinan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÖKSÜZ (Karatay Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SAĞ (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin GÜNDÜZ (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GENÇ (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf BİLEN (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mine Ülkü KIVRAK (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

BİLİM VE SANAT KURULU

Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet ŞİRZAT (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet ATAN (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Meliha YILMAZ (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Alev ÇAKMAKOĞLU KURU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdullah SOYKAN (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeki NACAĞCI (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ARLI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Necati DEMİR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Sibel ARIK (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Pınar GÖKLÜBERK (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Mediha GÜLER (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Alaattin CANBAY (18 Mart Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet ALKAN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Seyfettin RIZASOY (Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü)
Prof. Dr. Kadir Güldiken (Yakındoğu Üniversitesi)
Prof. Dr. İrfan Morina (Priştina Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet TAŞGIN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Aydın UĞURLU (Fatih Sultan Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Sema ETİKAN (Ahi Evran Üniversitesi)
Prof. Dr. Remzi DURAN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Faruk TAŞKALE (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR (Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Rüçhan ŞAHİNOĞLU ALTINEL (Marmara Üniversitesi)
Prof. Nuray Ayhan YILMAZ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Oya SİPAHİOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Feriha AKPINARLI (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Aysen SOYSALDI (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Didem ATIŞ (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Filiz Nurhan ÖLMEZ (Ahi Evran Üniversitesi)
Prof. Hüseyin ELMAS (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Alaybey KARAOĞLU (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet ATAN (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Siyavush DADASH (İnce Sanatlar Akademisi - AZERBAYCAN)
Prof. Dr. Demur JALAGONIA (Ivane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Nino SILAGADZE (Ivane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Vladimer ASATIANI (Ivane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi)
Prof. Zoram YASİN (Xinjiang Arts Institute / ÇİN)
Prof. Yimingjiang ABUDUREYİMU (Xinjiang Arts Institute / ÇİN)
Prof. Levan SILAGADZE Görsel Sanatlar Enstitüsü Başkanı (Tiflis - GÜRCİSTAN)
Prof. Lela GELEİSHVİLİ (Ivane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi)
Prof. Ana SHANSHIASHVILI (Ivane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi)
Doç. Dr. Anatolii MOMRYK (Ukrayna Milli Bilimler Akademisi - UKRAYNA)
Dr.Öğr.Üyesi Menekşe Suzan TEKER (Akdeniz Üniversitesi)
Öğr.Gör. Mine YILDIRAN (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Mariyam YEZİYEVA (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Kezban SÖNMEZ (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Nurhan ÖZKAN (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Johannis Tsoumas (University of West Atica)
Atilla CAN (Unesco Ödüllü Ebru Sanatçısı)

MÜZİK DİNLETİLERİ VE KONSERLER

Prof.Dr.Cengiz ŞENGÜL(Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Sevilay GÖK AKYILDIZ(Akdeniz Üniversitesi)
Öğr.Gör.Ali BEDEL (Akdeniz Üniversitesi)
Öğr.Gör.Cenk ŞAHİN(Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
Dr.Öğr. Üyesi Mehmet Erhan YİĞİTER(Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ MODA VE TEKSTİL TASARIMI BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ELEMANLARI DEFILESİ (DEFİLE DÜZENLEME KURULU)

Dr.Öğr.Üyesi Menekşe Suzan TEKER (Akdeniz Üniversitesi)
Öğr.Gör. Mine YILDIRAN (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Mariyam YEZİYEVA (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Kezban SÖNMEZ (Akdeniz Üniversitesi)
Dr.Öğr.Üyesi Nurhan ÖZKAN (Akdeniz Üniversitesi)

AHŞAP KALIP BASKI GÖSTERİSİ

Dr.Öğr.Üyesi Öznur AYDIN

HAT SANATI

Dr.Öğr.Üyesi Yusuf BİLEN

MİNYATÜR SANATI

Gülçin ANMAÇ

BATİK

MİNE AYDOĞAN

KEÇE KIYAFET DEFILESİ

Emine KESKİN

EBRU GÖSTERİSİ

Atilla CAN

İNDİGO BATİK

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GENÇ

DOĞAL BOYA

Berrin ÇAMUR

KEÇE WORKSHOP

Mükerrerem TURHAN

5. ULUSLARARASI GELENEKSEL VE YÖRESEL DEĞERLER SEMPOZYUMU/ KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ 26 EKİM 2018 CUMA

SALON TOROS 1

Oturum Başkanları PROF. DR. MUSTAFA TALAS- DOÇ. DR. AYDIN ZOR

- 17.30-17.45 Öğr. Gör. Musa Karaçor-Öğr. Gör. Faruk Gökçe- Öğr. Gör. Yusuf Gökçe-Gastronomi Turizminin Değer Yaratıcı Etkisi: Uşak Tarhanası Örneği
- 17.45-18.00 Prof. Dr. İskender Işık-Arş. Gör. Gökhan Akça-Kütahya Çini Sanatında Form Tasarımının Tarihsel Gelişimi
- 18.00-18.15 Öğr. Gör. Sultan Yıldırım-Matrakçı Nasuh'un Beyan-ı Menazil Sefernamesi Tasvirleri Üzerinden Osmanlı Şehir Plancılığı
- 18.15-18.30 Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Algaç-Batılılaşma Döneminde Afyonkarahisar' Daki Dini Mekanlarda Kullanılan Kutsal Kent- Yöre Ve Yapı Tasvirleri
- 18.30-18.45 Sevgi Bayat- Geçmişten Günümüze Ayna Tutan Eğitim Kurumu Köy Enstitülerinde Kültür Ve Sanat
- 18.45-19.00 Değerlendirme

SALON TOROS 2

Oturum Başkanları: DOÇ. SERKAN BERTAN-DR. ETHEM BAYMAK

- 17.30-17.45 Ghadir Golkarian - İran Türkleri Arasında Yaygın olan Tütsü ve yahut Buhur Geleneği
- 17.45-18.00 Aytbübü Badahşanova - Scrapbooking Tekniği Etkisi ile Yeniden Üretilen 'Cengiz Aytmatov' Eserleri için Grafik İllustrasyonlar
- 18.00-18.15 Ali Şamil Hüseyinoğlu - Halaylarda (Yallılarda) Geleneksellik ve Yöresellik
- 18.15-18.30 Dr. Ethem Baymak - Çağdaş Kosova Türk Ressamları
- 18.30-18.45 Yrd. Doç. Dr. Yurdal Cihangir - Geleneksel Kıbrıs Türk Mutfağında Yer Alan Yaban (Ova) Otları Yemeklerinin Kültürel Bir Değerlendirilmesi
- 18.45-19.00 Değerlendirme

SALON BİLGİ 1

Oturum Başkanları: PROF. DR. LELA GELEİSHVİLİ- Öğr. Gör. Dr. RAMAZAN ERDEM-

- 17.30-17.45 Vineta Groza - Mosaic, Interpretations of its Classic Heritage in Latvian Art
- 17.45-18.00 Gabriele Schaffartzik - "Turquerie -Turkish Fashion" - The European Interest in the Culture of the Ottomans
- 18.00-18.15 Burul Mambetova - Geleneksel El Sanatında Yünün Kullanımı ve Önemi
- 18.15-18.30 Niamat Ali - Handwoven Organic Cotton Dresses, Hand Painted Silk and Chiffon Sarees Collection
- 18.30-18.45 Öğr. Gör. Dr. Ramazan Erdem- Doç. Mehmet Ali Eroğlu- Some Specific Motives Used on Anatolian Rugs and Carpets
- 18.45-19.00 Değerlendirme (Final Discussion)

SALON BİLGİ 2

Oturum Başkanları: PROF. DR. AYSEN SOYSALDI- DR. ÖĞRETİM ÜYESİ KORAY GÜRPINAR

- 17.30-17.45 Öğr. Gör. Dr. Meral Özomay, Mehmet Akalın- Ayancık Ketenin Altınotu Bitkisiyle Boyanmasında Uygun Mordan Seçiminin Gri İlişkisel Analiz Yöntemine Göre Belirlenmesi
- 17.45-18.00 Dilek Yurt-19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu Kumaş Sanatında Askı Çelenk (Girland) Motifli Kumaşlar
- 18.00-18.15 Dr. Öğr. Üyesi Ebru Ateşok - Çömlek Çamuru Dekorlamada Linol Baskı Tekniği
- 18.15-18.30 Öğr. Gör. Emine Esirgenler - Kıvratma Bezi Konya Göynekerinin Malzeme, Kalıp Ve Süsleme Özellikleri Açısından İncelenmesi
- 18.30-18.45 Öğr. Grv. Murat Ulaş-Öğr. Grv. Naci Bulur-Öğr. Grv. Aslı Ümran Ulaş- Malatya Bervanik Baskıcılığı
- 18.45-19.00 Değerlendirme

SALON MOTİF 1

- Oturum Başkanları: PROF. DR. OYA SİPAHİOĞLU- DR. ÖĞR. ÜYESİ SATI DOĞANYİĞİT**
17.30-17.45 Ceylan Kılıç- Karadere Kırsal Mahallesi (Burhaniye-Balıkesir) Ve Yaylalarında Evlenme Gelenek Ve Görenekleri
- 17.45-18.00 Öğr. Gör. Dr. Funda Yorulmaz- Yöresel Herkime Evlerinin Kültürel Miras Olarak Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi
- 18.00-18.15 Öğr. Gör. Mehmet Akif Çakırer-Sandıklı Temalı Tezlerin Bibliyometrik Analizi
- 18.15-18.30 Öğr. Gör. Eda Demir Tosunoğlu-Lale Motifinin İznik Çini Sanatına Yansıması
- 18.30-18.45 Arş. Gör. Asilhan Semih Mutlu, Arş. Gör. Mehmet Boyraz- Hülya Mutlu-Yöresel Ve Geleneksel Etkinliklerin Duyurulmasında Web Sitelerinin Kullanımı: Visitafyon.Org Örneği
- 18.45-19.00 Değerlendirme

SALON MOTİF 2

- Oturum Başkanları: PROF. DR. RECEP KARADAĞ- DR. ÖĞR. ÜYESİ NURHAN ÖZKAN**
17.30-17.45 Ali Özkeski- Sandıklı'da Ramazan Davulcusu Gelenekleri
- 17.45-18.00 Arş. Gör. Mehmet Boyraz-Turizm Kongrelerinde Yer Alan Coğrafi İşaretlerle İlgili Bildirilerin İncelenmesi
- 18.00-18.15 Dr. Öğr. Üyesi Hümeyra Töre Başat- Doç. Dr. Mustafa Sandıkçı- Doç. Dr. Sabri Çelik- Kültürel Miras Kapsamında Tarihi Camilerin İnanç Turizmine Kazandırılması
- 18.15-18.30 Hüseyin Hüsrevoğlu- Tarih Boyunca Sandıklı'ya Göçler (Cezayir örneği)
- 18.30-18.45 Doç. Dr. Hüseyin Koçak- Cevdet Akkaya Sandıklı Alevi Köylerinin Sosyo-Kültürel Yapısı Üzerine Bir Değerlendirme
- 18.45-19.00 Değerlendirme

SALON MOTİF 3

- Oturum Başkanları: PROF. DR. İSA ELİRİ- DOÇ DR. ZUHAL TÜRKTAŞ**
17.30-17.45 Öğr. Gör. Orhan Altuğ- Osmaneli Rüstem Paşa Camii'nde Hat Sanatı
- 17.45-18.00 Öğr. Gör. Zülbiye Sevgili Polat- Tire Necip Paşa Kütüphanesi'ndeki Yazma Eserlerin Cildlerinin Tanıtımı
- 18.00-18.15 Doc. Öğr. Üyesi Mine Can-Kocaeli İli Gebze İlçesi Pelitli Köyünde Bulunan Bir Grup Peşkirin İncelenmesi
- 18.15-18.30 Öğr. Gör. Asuman Soylu- Nuri İyem'in Eserlerindeki Kadın Figürünün İncelenmesi
- 18.30-18.45 Öğr. Gör. Asuman Soylu- Mihri Müşfik Hanım'ın Çağdaş Türk Resim Sanatına Etkileri
- 18.45-19.00 Değerlendirme

5. ULUSLARARASI GELENEKSEL VE YÖRESEL DEĞERLER SEMPOZYUMU/ KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ 27 EKİM 2018 CUMARTESİ

SALON TOROS 1 (1. OTURUM)

Oturum Başkanları: **DOÇ DR. OLGA RADOVA-Öğr. Gör. Dr. RAMAZAN ERDEM**

- 09:00-09:15 Adnan Žiško- Significance of the Museum "Alija Izetbegović"
09:15-09:30 Dr. Johannis Tsoomas - Medievalism In The Arts And Crafts Ceramic Tiles Decoration
09:30-09:45 Dr. Georgia Cheirchanteri- The Value of the Handmade Jewelry Compared to the Industrialized one, Today
09:45-10:00 Prof. Katarina Dordevic- Transfiguration II" Cycle Of Paintings And Objects
10:00-10:15 Lela Geleishvili- The Aims Of Teaching Painting And Modern Challenges
10:15-10:30 Değerlendirme (Final Discussion)

SALON TOROS 1 (2. OTURUM)

Oturum Başkanları: **PROF. DR. SEYFEDDİN RZASOY- ÖĞR. GÖR. DR RAMAZAN ERDEM**

- 10:30-10:45 Dr. Safa Garayev- Azerbaycan Sahası Fikralarının Psikososyal Açıdan Değerlendirilmesi
10:45-11:00 Dr. Hikmet Guliyev Azerbaycan Atasözlerinin İnternet Ortamında Değişim Süreci: Parodik Yorumlama
11:00-11:15 Prof. Dr. Seyfeddin Rzasoy – Göyçe Aşık Ortamının Tarihi ve Çağdaş Trajedik Taleyi
11:15-11:30 Tamás Kiss - Nádudvar Halk El Sanatları Meslek Lisesi Ve Koleji
11:30-11:45 Doç. Dr. Olga Radova-"Gagauz Türklerinin Ve Diğer EtnoslarınBalkan Yarımadası'ndan Besarabya'yaGöçleri Ve Bucak'taki, Yerli Gagauzlarınİçinde Yerleşimleri Ve Nüfus Sayıları (XVIII. Yüzyılın Sonu - XIX. Yüzyılın İlk Çereği)"
11:45-12:00 Değerlendirme

SALON TOROS 2 (1. OTURUM)

Oturum Başkanları: **PROF. DR. NESRİN ÖNLÜ- DOÇ. DR. MERAL AKAN**

- 09:00-09:15 Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Susuz- Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Sami ÖZTÜRK-Pazırık Kurganlarının Türk Resim Sanatı Açısından Önemi"
09:15-09:30 Prof. Dr. Abdullah Soykan- Kültürel Çeşitliliğin Arşivlenmesi Ve Korunmasında Coğrafi İşaretlerin Rolü Ve Önemi
09:30-09:45 Dr. Ragsana Hasanova, Öğr. Gör. Dr. Meral Özomay, Öğr. Gör. Abdulkadir Pars -Müze Eserleri Yüzey Temizleme Çalışmaları Ve Bir Uygulama
09:45-10:00 Dr. Öğretim Üyesi Habibe Kahvecioğlu Sarı- Afyonkarahisar İli Geleneksel Kadın İç Giysileri
10:00-10:15 Doç. Dr. Serkan Bertan-Yöresel Gastronomik Değerlere Yönelik Tutumlar
10:15-10:30 Değerlendirme

SALON TOROS 2 (2. OTURUM)

Oturum Başkanları: **DOÇ. MÜNEVVER ÜÇER - DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH USLU**

- 10:30-10:45 Ahmet Metin Tunca- Sigrafitto Sanatı
10:45-11:00 Cihan Baykara- Kültür ve Sanat Değerlerimizin Fikri Ve Sınai Mülkiyet Hakları
11:00-11:15 Elif Bilgen- Erol Akyavaş'ın Resim Sanatındaki Geleneksel Yaklaşımlar
11:15-11:30 Dr. Şeref Tüzemen-Sanatsal Faaliyetlerde İş Güvenliği
11:30-11:45 Öğr. Gör. Ebru Keskin-Grafik Tasarım Eğitiminde Tasarım Ve Teknoloji İlişkisi
11:45-12:00 Değerlendirme

İÇİNDEKİLER

-KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN ARŞİVLENMESİ VE KORUNMASINDA COĞRAFİ İŞARETLERİN ROLÜ VE ÖNEMİ	19
PROF. DR. ABDULLAH SOYKAN	
-DİRECTOR OF MUSEUM “ALİJA IZETBEGOVIĆ”	27
ADNAN ŽIŠKO,	
-FOLKLORİK BİR ÖGE OLARAK “ ÇANKIRI İLİ VE AHİ-YÂRAN TEŞKİLATLARI ”	29
AHMET BURAK ŞİMŞEK , DR. ÖĞR. ÜYESİ SERAP YILDIZ İLDEN	
-GÜNÜMÜZDE SİGRAFİTTO TEKNİĞİ İLE YAPILAN ÇALIŞMALAR	42
A. METİN TUNCA	
-KAZAKİSTAN’DA ŞEHİRLEŞMENİN TOPONİMİK YANSIMALARI	50
AKZHUNUS G. ABDULLİNA, PROF. DR. KUAT T. SAPAROV, PROF. DR. EMİN ATASOY	
-RAMAZAN DAVULCULARI VE MANİLERİ	56
ALİ ÖZESKİ	
-HALAYLARDA (YALLILARDA) GELENEKSELLİK VE YÖRESELLİK	66
ALİ ŞAMİL HÜSEYİNOĞLU	
-YÖRESEL VE GELENEKSEL ETKİNLİKLERİN DUYURULMASINDA WEB SİTELERİNİN KULLANIMI: VİSİTAFYON.ORG ÖRNEĞİ	76
ASİLHAN SEMİH MUTLU ,MEHMET BOYRAZ ,HÜLYA MUTLU	
-NURİ İYEM’İN ESERLERİNDEKİ KADIN FİGÜRÜNÜN İNCELENMESİ	86
ASUMAN SOYLU	
-19.YÜZYIL OSMANLI TUĞRALARINDA TEZHİP	91
ATİLLA YUSUF TURGUT	
-GELENEKSEL SANATLAR-HALK SANATI-FOLKLOR-ULUSAL SANAT- EVRENSEL SANATLAR KAPSAMINDA GÜZEL KAVRAMI	101
PROF. DR. AYDIN UĞURLU	
-SCRAPBOOKİNG TEKNİĞİ ETKİSİ İLE YENİDEN ÜRETİLEN “CENGİZ AYTMATOV” ESERLERİ İÇİN GRAFİK İLLUSTRASYONLAR	110
AYTBÜBÜ BADAŞANOVA	
-BİR KAZASKER MUSTAFA İZZET EFENDİ ŞAHESERİ DELÂ’İLÜ’L-HAYRÂT	117
BETÜL GÜNDÜZ DEMİR	
-ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОЕ ИСКУССТВО КЫРГЫЗОВ. ВОЙЛОК. ОТ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ДО ДЕТСКИХ ИГРУШЕК.	125
BURUL MAMBETOVA	
-KARADERE KIRSAL MAHALLESİ (BURHANİYE-BALIKESİR) VE YAYLALARINDA EVLENME GELENEK VE GÖRENEKLERİ	133
CEYLAN KILIÇ	
-KÜLTÜR VE SANAT DEĞERLERİMİZİN FİKRİ VE SİNAİ MÜLKİYET HAKLARI	145
CİHAN BAYKARA	
-19. YÜZYIL OSMANLI İMPARATORLUĞU KUMAŞ SANATINDA ASKI ÇELENK (GİRLAND) MOTİFLİ KUMAŞLAR	153
DİLEK YURT	
-ÇÖMLEK ÇAMURU DEKORLAMADA LİNOL BASKI TEKNİĞİ	167
DR. ÖĞR. ÜYESİ EBRU ATEŞOK	
-GRAFİK TASARIM EĞİTİMİNDE TASARIM VE TEKNOLOJİ İLİŞKİSİ	177
Z. EBRU KESKİN	
-LALE MOTİFİNİN İZİNİK ÇİNİ SANATINA YANSIMASI	182
ÖĞR.GRV. EDA DEMİR TOSUNOĞLU	
-EROL AKYAVAŞ’IN RESİM SANATINDAKİ GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR	199
ELİF BİLGİN	
-VALİDE SULTAN ODASINDA DUVAR RESMİ RESTORASYON VE KONSERVASYON UYGULAMASI	211
ELİF NAZ ÜÇER	
-KIVRATMA BEZİ KONYA GÖYNEKLERİNİN MALZEME, KALIP VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	217
ÖĞRT. GÖR. EMİNE ESİRGENLER	
-ÇAĞDAŞ KOSOVA TÜRK RESSAMLARI	227
DR. ETHEM BAYMAK	
-GASTRONOMİ TURİZMİNİN DEĞER YARATICI ETKİSİ: UŞAK TARHANASI ÖRNEĞİ	245
ÖĞR. GÖR. MUSA KARAÇOR ,ÖĞR. GÖR. FARUK GÖKÇE ,ÖĞR. GÖR. YUSUF GÖKÇE	
-HAT VE TEZHİP SANATLARINDA ESMÂ’ÜN- NEBİ	255
PROF. DR. FARUK TAŞKALE,DR. GÖR. ÜYESİ HÜSEYİN GÜNDÜZ	
-KÜLTÜREL BİR DEĞER OLARAK KALEİÇİNDE SOSYAL DEĞİŞİM	266
DR.ÖĞR.ÜYESİ FATİH USLU	
-TÜRK YAĞLI GÜREŞLERİNDE BAZI İMGELER	272
DR.ÖĞR.ÜYESİ FATİH USLU	

-YÖRESEL HERKİME EVLERİNİN KÜLTÜREL MİRAS OLARAK SOSYOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	281
ÖĞR. GÖR. DR. FUNDA YORULMAZ	
-”TURQUERIE - TURKISH FASHION” THE EUROPEAN INTEREST IN THE CULTURE OF THE OTTOMANS	299
GABRIELE SCHAFFARTZİK,	
-THE VALUE OF THE HANDMADE JEWELRY COMPARED TO THE INDUSTRIALIZED ONE, TODAY	308
DR. GEORGIA CHEIRCHANTERİ	
-İRAN TÜRKLERİ ARASINDA YAYGIN OLAN TÜTSÜ VE YAHUT BUHUR GELENEĞİ	319
PROF. DR. GHADİR GOLKARIAN(KADİR GÜLDİKEN)	
-KÜTAHYA ÇİNİ SANATINDA FORM TASARIMININ TARİHSEL GELİŞİMİ	334
ARŞ. GRV. GÖKHAN AKCA, PROF. DR. İSKENDER İŞİK	
-MENGEN GELENEKSEL ÇORAP VE PATİK ÖRÜCÜLÜĞÜ	348
MENGEN TRADITIONAL SOCK AND BOOTY KNITTING	
DR.ÖĞR.ÜYE.GÜLTEN KURT	
-TEKSTİL TASARIMINDA KÜLTÜREL MOTİFLERİN KULLANILMASI:	354
KONYA KARATAY MEDRESESİ MÜZESİ ÇİNİ KOLEKSİYONU ÖRNEĞİ	
FATMA KARAKAŞ , PROF. DR. BANU HATİCE GÜRCÜM	
-AFYONKARAHİSAR İLİ GELENEKSEL KADIN İÇ GİYSİLERİ	364
DR.ÖĞR.ÜYESİ HABİBE KAHVECİOĞLU SARI , PROF.DR. YAHŞİ YAZICIOĞLU	
-AZERBAJCAN ATASÖZLERİNİN İNTERNET ORTAMINDA DEĞİŞİM SÜRECİ:PARODİK YORUMLAMA	376
DR. HİKMET GULİYEV	
-KUBADABAD SARAY ÇİNİLERİNDE KUŞ FIGÜRLERİ	385
DR. ÖĞR. ÜYESİ H. SERDAR MUTLU	
-ANADOLU SELÇUKLU DÖNEMİ CAMİ BEZEMELERİNDE KULLANILAN MOTİFLERİN	395
EV TEKSTİLİ TASARIMLARINA UYGULANMASI	
HÜLYA ARABACI	
-KÜLTÜREL MİRAS KAPSAMINDA TARİHİ CAMİLERİN İNANÇ	406
TURİZMİNE KAZANDIRILMASI	
DR. ÖĞR. ÜYESİ HÜMEYRA TÖRE BAŞAT,DOÇ. DR. MUSTAFA SANDIKÇI , DOÇ. DR. SABRİ ÇELİK	
-TARİH BOYUNCA SANDIKLI’YA GÖÇLER (CEZAYİRLİLER)	417
HÜSEYİN HÜSREVOĞLU	
-SANDIKLI ALEVİ KÖYLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL YAPISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	427
PROF. DR. HÜSEYİN KOÇAK, CEVDET AKKAYA	
-НАРОДНОЕ ТВОРЧЕСТВО КАК КЛЮЧ К МЕЖДУНАРОДНЫМ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯМ	434
IRINA BALCI	
-TITLE: MEDIEVALISM IN THE ARTS AND CRAFTS CERAMIC TILES DECORATION	439
DR. JOHANNIS TSOUMAS	
-THE TRANSFORMATION OF AN VISUAL TRADITION: “TRANSFIGURATION II”	453
CYCLE OF PAINTINGS AND OBJECTS	
PROF. KATARINA DORDEVIC	
-BATI SANATI ETKİSİNDE DEĞİŞEN TÜRK KALEMİŞİ BEZEME PROGRAMI	463
DOÇ. DR. KAYA ÜÇER	
-THE IMPACT OF URBANIZATION ON THE GEOECOSYSTEM FOR PAVLODAR CITY OF	471
THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN	
MAKHABBAT T. DOSSOVA, PROF. DR. KUAT T. SAPAROV, PROF. DR. EMİN ATASOY	
-SİVAS YILDIZELİ İLÇESİ YÖRESEL KADIN BAŞLIKLARI	477
DOÇ. MEHMET ALİ EROĞLU,MEDİNE KARAKUŞ	
-SANDIKLI TEMALİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	496
MEHMET AKİF ÇAKIRER	
-ANADOLU DOKUMALARI VE NAVAJO DOKUMALARINDA KULLANILAN	507
MOTİF (SEMBOL) BENZERLİKLERİ	
DOÇ.MEHMET ALİ EROĞLU	
-TURİZM KONGRELERİNDE YER ALAN COĞRAFI İŞARETLE İLGİLİ BİLDİRİLERİN İNCELENMESİ	520
MEHMET BOYRAZ	
-İBRAHİM ÖZDEMİR KOLEKSİYONUNDA MEVCUT BULUNAN TÜRK HALK MÜZİĞİ	529
ÇALGILARI ÜZERİNE GÖZLEMLER	
ÖĞR. GÖR. CENK ŞAHİN,DR.ÖĞR. ÜYESİ SATI DOĞANYİĞİT,DR.ÖĞR. ÜYESİ M.ERHAN YİĞİTER,	
ÖĞR. GÖR. SINAN TÜFEKÇİ	
-AFYONKARAHİSAR İLİ SANDIKLI İLÇESİ YEMEK KÜLTÜRÜ	538
UZMAN ÖĞRETMEN. MELEK YAVUZ	
-ENGELLİ BİREYLERİN REHABİLİTASYONUNDA İŞ VE UĞRAŞI TERAPİSİ İLE	545
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARININ ÖNEMİ	
ÖĞR. GÖR. MELİHA DÖĞÜCÜ	
-ESTETİKTEN SAĞLIĞA “TERMOPLASTİK KORSE TASARIMI”	549
MELİKE OKŞAK	

AFYONKARAHİSAR İLİ GELENEKSEL KADIN İÇ GIYSİLERİ

¹Dr.Öğr.Üyesi Habibe KAHVECİOĞLU SARI

²Prof.Dr. Yahşi YAZICIOĞLU

ÖZET

İnsanoğlunun kendini dışarıdan gelecek tehlikelerden koruma ve ısınma güdüsüyle başlayan giysi serüveni değişen koşullara paralel olarak değişmiş, gelişmiş ve günümüzde korunma dışında çok fonksiyonel ve hayatımızın vazgeçilmez olguları haline gelmiştir. Giysiler, ait oldukları toplumların sosyo-ekonomik yapısı, gelenek, görenekleri, dinsel inançları ve coğrafi koşullarından etkilenerek şekillenmiş kültürel miras öğelerimizdir. Bu çalışmada Afyonkarahisar ilinde geleneksel giysilerle kullanılan kadın iç giysilerini belirlemek, kullanım şekillerini, yöresel isimlerini, kullanılan malzemeleri ve özelliklerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda konu ile ilgili literatür taraması yapılmış, ellerinde geleneksel giysi bulunan bireylerle karşılıklı görüşme yapılmış, elde edilen veriler kayıt altına alınmış ve giysilerin fotoğrafı çekilmiştir.

Araştırma sonucunda; yörede geleneksel giysilerin içine göynek, dikorta, zıbın, don, top don giyildiği tespit edilmiştir. İncelenen giysiler günümüzde artık kullanılmamakta ve sandıklarda saklanan örneklerdir. Günümüzde yörede geleneksel giysi ve iç giyimine azda olsa Yörük köylerinde yaşayan yaşlı kadınlarda rastlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: El sanatları, geleneksel giysi, Afyonkarahisar

TRADITIONAL WOMEN'S UNDERWEAR IN AFYONKARAHİSAR

ABSTRACT

The adventure of the clothes, which began with the motivation of protecting and warming itself from the dangers of the human being, has changed in parallel with the changing conditions and it has become the most functional and indispensable phenomena of our lives except for protection today. The customs are the cultural heritage elements shaped by the socio-economic structure, traditions, traditions, religious beliefs and geographical conditions of the communities in which they belong. In this study, it is aimed to determine women's underwear used in traditional customs in Afyonkarahisar province, to determine their usage patterns, local

¹ Dr.Öğr Üyesi, hkahveci@pau.edu.tr, Pamukkale Üniversitesi, Denizli Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

² [Prof.Dr. yahsi@gazi.edu.tr](mailto:Prof.Dr.yahsi@gazi.edu.tr), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi

names, materials used and their properties. For this purpose, a literature review was made about the subject and a mutual interview was made with the individuals who had traditional custom.

As a result of the research; it was found that the göynek, dikorta, zıbın, don ve top don was worn in traditional customs. The customs examined are not used anymore and are stored in chests. Nowadays, in Afyonkarahisar, traditional customs and underwear are encountered in old women living in the villages of Yörük.

Key words: Handicrafts, traditional customs, Afyonkarahisar

1. GİRİŞ

Ülkemizde tekstil ve giyim sanayiinde son çeyrek yüzyıldaki gelişmeler ve bu alanda Dünya devleri ile boy ölçüşecek duruma gelmemizin bir nedenin de Anadolu'nun çok eskilere dayalı giyim ve dokuma kültürüne sahip olması gösterilebilir. Neolitik, kalkolitik (İ.Ö. 5500-3000), İlk Tunç Çağı (İ.Ö. 3200-1800) buluntuları Anadolu'da giyim kültürünün çok eskilere dayandığını göstermektedir. Daha sonra Anadolu'da yaşayan Hititler, Urartular, Frigler, Helenler hem kendi giyim tarzlarını geliştirmişler hem de savaşlar ve göç etkisi ile birbirlerini etkilemişlerdir (Aydın, 2005. S.30).

Anadolu insanının giyimi hakkında görsel belgelerin bulunmadığı karanlık bir dönemden sonra, İ.Ö. 8 bin yıllarından başlayarak Çayönü, Catalhöyük ve Hacılar gibi en eski ve uygar köy yerleşmelerinde ele geçen buluntular, bu insanların en azından bitki liflerini örmeği öğrenmiş olduklarını göstermektedir. Buralarda giyimin başladığını ve özellikle süslenmenin ileri seviyelerde olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz (Türkoğlu, 2002, s.5).

Orta Asya'dan Anadolu'ya IX. yüzyıldan başlayarak küçük gruplar, XI. Yüzyıldan itibaren büyük kitleler halinde gelmeye başlayan Oğuz ve Türkmen boyları, yani Türkler, Anadolu'nun bugünkü kültürel ve etnik yapısının ana iskeletini oluşturmaya başlamışlardır. Bu yapılanma birçok konuda orijinalliği ile dikkatleri çektiği gibi, giysi kültüründeki zenginliği de gözler önüne sermektedir (Erden, 1998, s.16). Ancak günümüzün hızla değişen yaşam koşulları, sanayileşme, teknoloji, moda vb. pek çok etmen bu zengin giysi kültürünün değişime uğrayarak kaybolmasını hızlandıran faktörler olmuştur. Günümüzde geleneksel giysileri giyen kadınlara şehirlerde rastlamak şöyle dursun köylerde dahi birkaç yaşlı kadın dışında bu giysi örneklerini görmek mümkün olmamaktadır. Araştırma kapsamına alınan Afyonkarahisar ilinde de bu durumun farklı olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, Afyonkarahisar'da geleneksel giysilerle kullanılan geleneksel kadın iç giysilerini belirlemek, kullanım şekillerini, yöresel isimlerini,

kullanılan malzemeleri ve özelliklerini tespit etmek, bunların geleneksel kültürümüzdeki önemini ortaya koymak amacıyla bu çalışma planlanmış ve yürütülmüştür.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Araştırmanın materyalini, Afyonkarahisar ili, ilçe ve köylerinde tespit edilen kadınların giydikleri geleneksel iç giysi örnekleri, çekilen fotoğraflar ile bu giysileri ellerinde bulunduran bireylerden elde edilen veriler ve konu ile ilgili yayınlar oluşturmaktadır.

2.2. Yöntem

Araştırma kapsamına; Afyonkarahisar iline bağlı on sekiz ilçe ve her ilçeye bağlı kura yöntemiyle seçilen bir köy dahil edilmiştir. İlçelerde ise ilçelerin her mahallesine gidilerek tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen ellerinde geleneksel giysi bulunan bireylerle karşılıklı görüşme tekniği kullanılarak anket uygulanmış, giysiler incelenerek fotoğrafları çekilmiştir.

3. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE TARTIŞMA

Araştırma yöresi olarak Afyonkarahisar merkez ilçe ve diğer ilçe merkezleri ile 17 köy seçilmiştir. Araştırmanın materyalini, ellerinde geleneksel giysi bulunan 410 bireyden anket yoluyla sağlanan bilgiler oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, geleneksel iç giysilerini kadınların; %67.56'sının iç göynek, %14.39'unun top don, %12.20'sinin dikorta, %4.88'inin zıbın ve %4.88'inin de don olarak adlandırdıkları tespit edilmiştir (Tablo 1).

3.1. İç Göynek

Arı (2003, s.31) Karacaoğlan'da sevgilinin giyim-kuşamı adlı makalesinde; Karacaoğlan'ın şiirlerinde sevgilinin güzel, giyim-kuşamı ile karşımıza çıktığından, Karacaoğlan'ın güzellerinin elbisenin içerisine köynek giydiğinden, giydikleri bu köyneklerin, bürümcük, keten ya da meles gömlek olduğundan bahsetmektedir. Çalışmada Karacaoğlan'ın şiirlerine örnek olarak aşağıdaki satırlara yer verilmiştir.

*“Börünce köynek altında kar gibi
Kimden kime kısmet o gül.....”*
*“Meles gömlek giymiş vücudu nazik
Kolarını sıkmış altın bilezik”*

Onuk ve Akpınarlı (2009, s.6), Karakeçili Türkmen Kıyafetleri başlıklı makalelerinde “köynek: el dokuması kumaş veya kaput bezinden iç giysi olarak yapılan ve kadınlar tarafından dikilerek çeşitli oya, dantel ve işlemler ile süslenmektedir” diye tanımlamışlardır. Türkoğlu (1994, s.53) ise, gömlek, köynek, gönlek, işlik adlarıyla tanınan, şalvar üstünden veya içinden diz üstüne

kadar inen giysinin Türk kadının Orta Asya'dan beri taşıdığı bir iç giysisi olduğunu belirtmektedir. Özgündüz (1991, s.121), Dinar Çöl Ovasında kadınların giydikleri yakasız, önden açık, boyu diz altına kadar inen ve tene giyilen göğüs yakası göğüs altına kadar açık gömleğe göynek denildiğinden bahsetmektedir.

Tablo1. Geleneksel Kadın İç Giysilerinin Yöresel Adları ve Araştırma merkezleri

Araştırma kapsamına alınan ilçe ve köy adları	Geleneksel Kadın İç Giysilerinin Yöresel Adları				
	İç Göynek	Dikorta	Zıbın	Top Don	Don
	S	S	S	S	S
Merkez	9	14			13
Belcekaracaören	9				
Başmakçı	-	4		4	
Yassıören	6			4	1
Bayat	10				
Aşağıçaybelen	-	5		4	5
Bolvadin	3				
Hamidiye	8	5			
Çay	10			2	
Çobanlar	13				
Değirmendere	10	4	5		
Dazkırı	12			15	
Çiftlik	7				
Dinar	10		1	3	
Yelalan	4	4		2	
Emirdağ	12			8	
Salihler	3				
Evciler	13				
Akyarma	7				
Hocalar	19				
İhsaniye*	4				
İhsaniye**	10				
Karacaahmet	5				1
İscehisar	10				
Çatağıl	10				
Kızılören	1	5	8	8	
Alamescit	10			3	
Sandıklı	10				
Gökçealan	9		6	6	
Sincanlı	6				
Çalışlar	6				
Sultandağı	8	1			
Çamözü		6			
Şuhut	10	2			
Koçyatağı	8				
Toplam	272	50	20	59	20

Afyonkarahisar’da geleneksel giysilerde kullanılan iç çamaşırlarının %67.56’sını iç göynekler oluşturmaktadır. Yörede farklı model ve kumaşlardan yapılmış iç göynekler giyilmektedir. Bir grup göynekler, el dokuma tezgahlarında dokunmuş, kırmızı ve mavi çizgili pamuklu veya bürümcük kumaştan dikilmiş, yaka ve kol kenarları oyali ve işli giysiler olup entarinin altına giyilmektedir (Fotoğraf 1-2). Yine yörede, pazen veya basma türü pamuklu kumaşlardan yapılmış, yakasız ve öndeki yırtmacı göğüs altına kadar açık, kenarları farklı bir kumaşla süslenmiş, boyu kısa veya diz altına kadar inen ve tene giyilen uzun kollu giysiye iç göynek adı verilmektedir. Bunların yaka ve öndeki yırtmaç kenarları pulla işlenmiş olanlarına da pullu göynek denilmektedir.

Fotoğraf 1. Pamuklu el dokuması göynek / Sandıklı (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

Fotoğraf 2. Pamuklu el dokuması, yakası işli, kolları oyali göynek / Sandıklı
(Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

Basma, pazen, patiska türü kumaşlardan yapılan ve yakası açık olan bu göyneklerin pek çoğunda, yakaların her iki tarafında 5 cm. lik kumaş parçası dikilerek süslenmektedir. Göynek

yakasının, bağda, tarlada ve bahçede çalışan kadının, bebeğini kolay emzirmesini sağlamak amacıyla göğüs altına kadar açık yapıldığı tespit edilmiştir.

Afyonkarahisar’da kadınların fistan ve entarilerin içine iç göynek yerine göynek yakası adını verdikleri geleneksel bir iç giysisi giydikleri de tespit edilmiştir. Göynek yakası, el dokuması pamuklu kumaştan, dikdörtgen şeklinde kesilmiş, kolsuz, kumaşın üste gelen kısmı baş geç kadar yuvarlak kesilerek kenarları el dikişi ile temizlenmiş, baş oyukluğundan göbeğe kadar olan kısmı kesik ve kenarları el nakışı ile işlenmiş, fistan ve entarilerin içine bir iç giysisidir.

İşlemeli göynek yakaları kimi zaman önü göbeğe kadar açık olan fistan ve entarilerin içine giyilerek, giysiye hem şık bir görüntü kazandırmakta hem de giysinin ön açıklığını kapatmaktadır. Yaz aylarında sıcaklarda göynek yerine tercih edilmektedir (Fotoğraf 3).

Fotoğraf 3. Ciğer deldi işlemeli göynek yakası / Sandıklı (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

3.2.Dikorta

Yörede patiska veya opal kumaştan yapılan askılı, dizlere kadar uzun, yaka ve etek uçları elde veya makinede işlemeli iç çamaşırına dikorta denilmektedir. Dikortalarda pembe, mavi, yeşil gibi tek renkli kumaşlar kullanılmakta olup, donu ile birlikte takım olarak da dikilmektedir (fotoğraf 4). Afyonkarahisar ilçe merkezi ile Başmakçı, Bolvadin, Çay, Dazkırı, Dinar ve Emirdağ gibi büyük ilçelerde görülmektedir.

3.3.Zıbın

Koçu, zıbını; kışın giysi altına giyilen, kolsuz ve pamuklu bir yelek olarak tanımlamakta ve bu yelege “içlik” de denildiğinden bahsetmekte ayrıca eskiden kışın kaftanların altına mutlaka zıbın giyildiğini de belirtmektedir. Gülensoy (2003, s.146) zıbını, kışın içe giyilen kolsuz pamuk yelek olarak belirtmektedir. Koçu (1967, s.251) ve Gülensoy (2003, s.146) zıbını,

giysinin içine giyilen kolsuz pamuklu yelek olarak tanımlasa da Afyonkarahisar’da zıbın kollu bir hırkaya benzemektedir.

Afyonkarahisar’da, pamuklu iki kat kumaş arasına bir kilo yün yerleştirilerek, patiska veya mermeşahi kumaş ile astarlanıp, kapitone dikişi ile oluşturulan kollu, önden açık, arkası öne göre uzun hırkaya zıbın denilmektedir. Söz konusu zıbın özellikle kışın entari ve üç eteklerin içine giyilmekte olup çoğunlukla Değirmendere, Kızılören ve Gökçealan’da görülmektedir (Fotoğraf 5).

Fotoğraf 4. Yaka ve etekleri işlemeli dikorta / Dazkırı (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

Fotoğraf 5. Zıbın / Değirmendere (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

3.4.Top Don

Don; vücudu belden aşağıya topuklara kadar örten ve bacaklar için iki parçası bulunan ve ten üstüne giyilen, belden uçkurla bağlanan bir iç çamaşırı olarak tanımlanmaktadır (Koçu, 1967, s.93).

Dünyada ilk kez, ayrı ayrı iki bacağı içine alacak şekilde, vücudun alt kısmını saran giysiyi giyenler arasında, diğer Bozkır uluslarıyla beraber, Hunlar da bulunmaktadır. Bir başka deyişle, bu, günümüzde pantolon adıyla bütün dünyada kabul gören giysinin ilk bulucuları arasında, Türklerin atalarının da yer aldığını göstermektedir. Türkler, orta Asya'da bunların deriden olanlarını da giymişlerdir. Bozkırlarda yaşayan bütün insanların atlı-göçebe kültüre sahip olmaları, sık sık konargöçer yaşam sürmeleri, onların uzun süreler at sırtında kalmaları gibi pek çok nedenden dolayı giysilerin etekleri şalvar içine sokularak kullanılmaya başlanmıştır (Türkoğlu, 2002, s.152-153).

Süslü (2007,s.148), tasvirlerle göre Anadolu Selçuklu kıyafetleri adlı çalışmasında Şalvar ve Çakşırdan, “Türklerin tipik giyimi olup, savaşçı kavimlerin giyim tarzıdır, bu giysiler kaftanın altına giyildiği için iç giyimi olarak adlandırılır” diye bahsetmektedir. Yine Süslü (2007,s.148) Şalvarı; üst kısmı bol büzgülü, paçaları ayrı ve geniş dikilmiş üst don olarak tanımlamakta, yün ve şaldan yapıldığı için şalvar adı verildiğini ifade etmekte ve şalvar örneklerinin açık şeçik, Varka ve Gülşah minyatürlerinde görüldüğünü belirtmektedir (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 6. Anadolu Selçuklu kıyafetlerinde şalvar örneği Minyatür
(Kaynak Özden Süslü 2007, s.289)

Eray (1997, s.64), Bursa geleneksel kadın giyiminde, pamuk ipek karışımından dokunmuş topdon giyildiğinden, bunlara paçalık denildiğinden ve Afyonkarahisar yöresinde olduğu gibi işli paçalıkların üç eteğin yan yırtmaçlarından görüldüğünden bahsetmektedir. Gülensoy (2003, s.45), Emirdağ bölgesinde donun, 3-5 metre kumaştan yapıldığını üstünün astarlı geniş, paçalarının lastikle toplanmış genellikle kadifeden ya da kalın basma, pazen ve çuhadan yapıldığından bahsetmektedir.

Türkoğlu (1994, s.54), alta giyilen geleneksel giysilerin Anadolu'nun çeşitli yöreleri arasında çok belirgin farklarının bulunduğu ve bölgelere göre farklı isimler aldığından bahsetmekte olup şalvara ege bölgesinde topan don ve gök don, Burdur'da don denildiğinden bahsetmekte ve bu isimleri, yapıldığı kumaştan, biçiminden ortaya çıktığı şehirden vb. aldığını belirtmektedir. Yine Türkoğlu (1994, s.54), aynı çalışmada geleneksel giysilerin diğer parçalarında olduğu gibi şalvarların kumaşının, biçiminin ve görüntüsünün de kadının ve ailesinin ekonomik durumuyla yakından ilgili olduğunu ifade etmiştir.

Afyonkarahisar'da paçaları lastikli, ağı ile uçkur arası kısa olan, bele çıkarılmadan kalçalar üzerinde tutularak bileklerde dökümlü kalması sağlanan, paçaları büzgülü, bir nevi şalvara top don veya diz bezi denilmektedir (Fotoğraf 7). Top donlar, ailenin gelir durumuna göre patiska, pazen kumaşlardan dikildiği gibi saten, kutnu gibi kumaşlardan da dikilmektedir. Donun uçurluk kısmı farklı bir kumaştan oluşmaktadır. Top donları (diz bezi) içleri astarlı olup, bunların içine başka bir şey giyilmemektedir. Top don çoğunlukla üç eteğin içine giyilmekte olup, sayanın (entarinin) altından ve arasından çok az görülmektedir (Fotoğraf 8).

Fotoğraf 7. Top don (diz bezi) / Dinar (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

Gülensoy (2003, s.45) Türkiye giyim-kuşam ve süslenme sözlüğünde dizliği; dize kadar giyilen kısa don veya pantolon olarak tanımlamış olup araştırmamızda da Afyonkarahisar bölgesinde top dona diz bezi denildiği tespit edilmiştir.

3.5.Don

Koçu (1967, s.94), Eskiden toplumun kibar tabakasının iç donlarının bürüncük kumaşların yanında ipek kumaşlardan ve çeşitli nakışlarla süslenmiş olarak dikildiğinden bahsetmektedir.

Yine yörede, patiska veya opal kumaştan yapılmış, eni top don ve diz bezine göre dar, paçaları lastikli ve diz üzerinde olan, paça kenarları işlemeli ve dikortanın altına giyilen iç çamaşırına da don denilmektedir. Bunlar dikorta ile aynı renk ve kumaştan dikilmektedir (Fotoğraf 9).

Fotoğraf 8. Top donun geleneksel giysi içinde kullanımı / Dinar (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

Fotoğraf 9. Dikorta ve don iç çamaşırı takımı / Merkez İlçe (Fotoğraf: Habibe Kahvecioğlu Sarı)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

El sanatları, maddi kültürümüzün değerli öğelerinden olup, çok zengin çeşitleri ile köklü bir kültürün önemli belgeleridir. Bölgesel özellikler taşıyan, toplumun gelenek, görenek ve yaşam biçimlerini yansıtan, geçmişten günümüze kültür akışını sağlayan ürünlerden biri de geleneksel giysilerimizdir. Gerek sosyal yaşamın getirdiği gereksinimler, gerekse iletişim çağının etkileri ile toplumların giysi kültürleri de değişmektedir. El sanatlarının pek çok alanında olduğu gibi geleneksel giysilerimiz de değişen yaşam koşulları ve hızla gelişen teknolojiye nasibini almış, zaman içerisinde pek çok değişikliğe uğramış, kullanım alanları azalmış ve var olan örnekler de yok olmaya başlamıştır (Kahvecioğlu Sarı, 2018, s.214).

Araştırma sonucunda Afyonkarahisar’da kadınların geleneksel iç giysisi olarak iç göynek, top don, dikorta, zıbın ve don giydikleri tespit edilmiştir. Bu giysilerden iç göynek, don ve top don bazı köylerde birkaç yaşlı kadın dışında artık giyilmemektedir. Kadınlar zaman içerisinde kullanmadıkları giysilerin bir kısmını, kumaşlarından yararlanarak farklı ürünlere dönüştürmüşler, bir kısmını ise yakmışlardır. Araştırmada incelenen örneklerin çoğunluğu sandıklardan çıkartılan giysilerdir. İçe giyilen giysilerin kumaş, süsleme ve modelleri Sosyo-ekonomik yapıya göre değişmektedir. Özel günlerde giyilen geleneksel iç giysiler saten vb. değerli kumaşlar kullanılarak el nakışları ile süslenmiştir. Bu durum kadınların her dönemde iç giysilerine ne kadar özen gösterdiklerinin bir göstergesidir. Eskiden kadınlar tarafından dokunan ve büyük bir itina ile elde dikilen göynek ve donlar, günümüzde sanayileşmenin etkisi ile ya fabrikasyon kumaş alınarak dikiş makinelerinde dikilmekte ya da hazır alınmaktadır.

Hızla değişen sanayi ve teknoloji toplumunda geleneksel giysilerimizi olduğu gibi korumanın mümkün olmadığı oldukça açıktır. Ancak Anadolu kültürünün yapı taşlarını oluşturan geleneksel giysilerimizi tamamen kaybolmadan kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu konuda ülkemizde yapılan araştırmaların, müze ve koleksiyonların ve etnoğrafya müzelerinde halen mevcut bulunan geleneksel giysilerin korunması konusunda yetersiz kalınması oldukça üzücüdür.

Anadolu’nun, zengin geleneksel giysi kültürünün özelliklerinin tespit edilmesi, gelişim ve değişim süreçlerini gösterir katalog, belge ve arşiv çalışmalarının daha fazla zaman kaybetmeden acilen yapılması, müze ve koleksiyonların oluşturulması ve gelecek kuşaklara aktarılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Arı, B. (2003). “*Karacaoğlan’da Sevgilinin Giyim-Kuşamı*”. Motif, sayı:33, s.30-32, İstanbul.

- Aydın, S. (2005). “*Türk Giyim-Kuşam Kültürünün Dünü-Bugünü*”. V. Türk Kültürü Kongresi, Cumhuriyetten Günümüze Türk Kültürünün Dünü, Bugünü ve Geleceği, Cilt XV, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, s.29-35, Ankara.
- Eray, F. (1997). “*Bursa’da Geleneksel Kadın Giyimleri*”. Kültür ve Sanat, sayı:64, s:64-65, Ankara.
- Erden, A. (1998). *Anadolu Giysi Kültürü*. Ankara: Dumat.
- Gülensoy, B. (2003). *Türkiye Giyim-Kuşam ve Süslenme sözlüğü*. İstanbul: Nesil.
- Kahvecioğlu Sarı, H. (2018). “Afyonkarahisar’da Dışarı Çıkarken Giyilen Geleneksel Kadın Giysileri”, International Paris Congress On Social Sciences II, August 16-18, Paris France. s.204-215.
- Süslü, Ö. (2007). “Tasvirilere Göre Anadolu Selçuklu Kıyafetleri”. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Pelin ofset, Ankara.
- Koçu, R.E. (1967). *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*. Sümerbank Kültür Yayınları:1, Ankara: Başnur.
- Türkoğlu, S. (1994). “*Anadolu Folklorunda Kadın Giysilerimiz*”. Türkiyemiz, sayı:73, s50-61, İstanbul.
- Türkoğlu, S. (2002). *Tarih Boyunca Anadolu’da Giyim-Kuşam*. İstanbul: Atılım.
- Onuk, T. ve Akpınarlı, F. (2009). “*Karakeçili Türkmen Kıyafetleri*”. Motif, sayı:54, s.4-9, İstanbul.
- Özgündüz, S. (1991). *Dinar Çöl Ovası Kadın Giyimi*. Türk Etnografya Dergisi, S:XIX, Ankara.